

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli d. 16 Mars 1867, kl. 11 f. m.

*Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Utlåtande N:o 4, i
anledning af väckta motioner om utsträckning af Krono-
länsmännens fribrefsrätt.*

Uti särskilda inom Kammarerna väckta och till Utskottet remitterade motioner, är föreslaget:

1:o) af Herr *P. A. Siljeström* (N:o 138), »att den fribrefsrätt, som kronolänsmännen för närvarande åtnjuta, må utsträckas äfven till bref, som från dem afgå till fjerdingmännen i distriktet;» förmenande motionären, att en sådan frihet, hvilken icke gerna kan föranleda till några missbruk, skulle ofta ganska mycket bidraga till lättande af den besvärliga brefbäringsskyldigheten på landet och på denna grund icke torde sakna skäl för sig;

2:o) af Herr *Axel Reutercrona* (N:o 271), »att kronolänsmännen i Riket skola ega åtnjuta portofrihet för alla af dem med posten afsända skrivelser i tjemstämål till domaren i orten, länsmännen underlydande fjerdingmän samt åklagare inom länet, i likhet med dylika skrivelser till kronofogde och Konungens Befallningshafvande;» varande såsom skäl för denna framställning af motionären åberopade: dels den stora vigt, som ligger deruppå, att kronolänsmannen kan, utan att behöfva annorledes än i yttersta nödfall begagna sig af den folket betungande brefbäringsskyldigheten, med största möjliga skyndsamhet, genom anlitande af de numera så nära för hand i alla delar af Riket lätt tillgängliga postanstalterna, omedelbart skriftvexla med alla embetsmyndigheter och kronobetjenter inom orten, med hvilka länsmanen står i beröring, dervid i synnerhet få iakttagas de många olägenheterna af långsam omgång med länsmannens embetsskrivel-

ser till vederbörande i brottmål angående häktad person; och *dels* den stora obillighet, som ligger i anspråket att länsman må på egen bekostnad med posten befordra angelägna embetsbref, ett anspråk destomera oberättigadt, som honom består endast en sparsam aflöning för hans magtpåliggande, mångfalliga tjänstebestyr, hvilkas samvetsgranna utöfvande bör underlättas genom lindring i besvär och kostnad, helst då derigenom, såsom i omförmälda fall, någon tunga för det allmänna icke åstadkommes, utan i stället inskränkes användandet af en allmän, i sin mån jordbrukaren tryckande börda; samt

3:o) af Herr *Carl Orre* (N:o 272), »att kronolänsmännen, som, enligt gällande Kongl. instruktion, äro skyldiga att lemna alla verk och myndigheter jemte embets- och tjänstemän så inom som utom länet den handräkning, som lagligen kan fordras och hvarom behofvet nära nog postdagligen gör sig gällande, måtte tilläggas fribrefsrätt för alla från kronolänsmännen afgående tjänstebref, med skyldighet derjemte för länsmännen att hvar och en inom sitt distrikt emottaga och fortskaffa bref från vederbörande pastorer och kommunal-ordförande rörande allmänna bestyr, samt att dessa bref i posträkning vid närmaste postkontor anteckna, allt under de kontroller, som för begagnande af fribrefsrätt redan äro stadgade.

Härförutom har uti en af Herr *Pehr Nilsson* från Christianstads län inom Kammarerna väckt och till Utskottet hänvisad motion, N:o 64, angående förändrade grunder för krono-brefbäringsskyldighetens utgörande, hvaröfver Utskottet kommer att särskildt sig utlåta, det yrkande blifvit framställt: »att bref i tjänsteärende emellan kronolänsmännen och Konungens Befallningshafvande samt domhafvanderne äfvensom emellan kronolänsmännen må, der sådant utan olägenhet ske kan, med de ordinarie posterna afsändas,» hvarmed motionären, enligt hvad af den föregående motiveringen kan slutas, åsyftat en utsträckning af länsmännens fribrefsrätt.

Att här ingå uti närmare undersökning af de allmänna grunderna för embets- och tjänstemännens fribrefsrätt, eller att uppräknas den stora mängd författningar angående detta ämne, hvilka, sedan den tid Riket först erhöll ett ordnad postväsende, blifvit utfärdade, skulle blifva alltför vidlyftigt och torde ej heller vara behöfligt i förevarande fråga. Utskottet anser sig dock böra i sådant hänseende erinra, *dels* att på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning är beroende ett af Kongl. General-poststyrelsen den 11 Augusti 1862 afgifvet förslag till förnyad fribrefsförordning, uti hvilket förslag (hvaraf Utskottet fått tillfälle taga kännedom) kronolänsmännen finnas upptagne till åtnjutande af den fribrefsrätt de för närvarande äga begagna; och *dels* att genom Kongl. Maj:ts, i följd af Rikets Ständers den 22 April 1845 aflättna underdåniga skrifvelse angående behofvet af för-

ändrade stadganden rörande kronobrefbärings-skyldighetens reglerande, den 30 November 1849 utfärdade nådiga cirkulär (N:o 87 i Svensk Författningssamling för sistnämnda år) blifvit stadgadt, bland annat: att alla länsmän från och med början af år 1850 finge tillgodonjuta fribrefsrätt för bref i tjensten till Konungens Befallningshafvande i länet eller kronofogden i fögderiet, emot skyldighet att vid hvarje års slut till vederbörande postkontor aflemna behöriga förteckningar å de sålunda med fribrefspost afsända brefven; och att bref i tjensteärenden emellan auktoriteter och tjenstemän eller betjente, som, enligt gällande föreskrifter, äro till kronobrefbärings begagnande berättigade, skola, så vidt utan olägenhet ske kan, med de ordinarie brefposterna afsändas; hvilken sistberörda föreskrift, strängt tolkad, innefattar ett åliggande för länsmännen att, till lättnad för de kronobrefbärings-skyldige, af egna medel bekosta postporto för alla sina bref i tjensteärenden, utom till länsstyrelsen och kronofogden, för så vidt nemligen lägenhet till brefvens afsändande med allmänna posterna förefinnes.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har länsmännens brevexling i tjensteärenden, hvilken i äldre tider, då densamma uteslutande befordrades medelst kronobrefbäringsposten, sannolikt egde ganska ringa omfång, i sednare åren högst betydligt förökats. Den inskränker sig numera icke till den ständiga beröringen med Konungens Befallningshafvande, kronofogden och fjerdingmännen, utan omfattar äfven hvarje år ett stort antal skrivelser till domaren i orten, häradsskrifvaren i fögderiet, presterskap, militärbefäl, läkare, landtmätare, skogs- och jägeribetjening, landsfiskaler, kronobetjente i angränsande distrikter, polismyndigheter på andra orter, kommunalnämnder med flere, hvilka författningsenligt ega att i tjenstemål direkte anlita länsmännen om handräckning och upplysningar. Denna brevexling lärer äfven, åtminstone för länsmän med stora och folkrika distrikter, årligen förorsaka icke obetydliga utgifter, i förhållande till den jemförelsevis knappa lönen, som efter stat utgör endast 700 R:dr R:mt. Vid sådant förhållande, och då derjemte tages i betraktande, att kronofogdar och häradsskrifvare, hvilkas ställning, hvad aflöningen beträffar, är vida förmanligare, ega fribrefsrätt för sin embetspost, utan den inskränkning, länsmännen äro underkastade, samt att flere andra Kronans underordnade tjenstemän, såsom landtmätarne, jägeribetjeningen, magasinsförvaltarne och landsfiskalerna, äfvensom magistraterna i städerna i detta afseende äro bättre lottade än länsmännen, vill det synas, som skulle billigheten fordra en så stor utsträckning som möjligt af de sistnämndes fribrefsrätt; synnerligast då derigenom borde kunna, utan Statsverkets betungande, beredas lindring vid utgörandet af den på en del orter för jordbruket ganska tryckande brefbärings-skyldigheten; och Utskottet anser sig alltså, utan hinder

deraf att en vid 1862—1863 årens riksdag af Olof Olsson i Slängserud inom Hedervärda Bonde-Ståndet väckt motion i enahanda syftning icke då vann bifall, böra, på de uti nu förevarande motionerna och i öfrigt här förut anförda skäl, böra hemställa, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att den fribrefsrätt, länsmännen i Riket för närvarande, jemlikt nådiga Cirkuläret den 30 November 1849, åtnjuta för tiensteskriwvelser till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och kronofogdarne, må warda utsträckt till *alla* bref, hvilka från länsmännen aflåtas till embetsverk eller myndigheter, embets- och tjenstemän eller betjente i mål och ärenden, som det allmännas tjenst angå, allt under de kontroller mot missbruk, som kunna nödige pröfvas.

Stockholm den 7 Mars 1867.

På Utskottets vägnar.

Axel Bergström.